

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Valdice**, se sídlem Valdice, nám. Míru 55, o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 4. 10. 2017, č. j. 31 A 23/2017 – 31,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se u Krajského soudu v Hradci Králové (dále též „*krajský soud*“) domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalované, který podle žaloby spatřuje v tom, že rozhodnutím ředitele žalované ze dne 14. 6. 2017 byla uložena povinnost uhradit neuhrazené náklady výkonu trestu odnětí svobody za období 5-2017 ve výši 574 Kč, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Žalovaná provedla téhož dne srážku z přijatých peněz žalobce ve výši 574 Kč pro uvedené rozhodnutí, které dle jeho názoru doposud nebylo ani předběžně vykonatelné. Žalovaná tuto srážku provedla bez exekučního příkazu k daňové exekuci a odebrala tím žalobci právo dobrovolné úhrady ke splnění povinnosti podle ustanovení § 35 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody.

[2] Současně s podáním předmětné žaloby žalobce požádal rovněž o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem. Krajský soud v záhlaví označeným usnesením přiznal žalobci zcela osvobození od soudních poplatků (výrok I.) a výrokem II. žádost žalobce o ustanovení zástupce v dané věci zamítl.

[3] Výrok II. tohoto usnesení napadl žalobce (dále jen „*stěžovatel*“) kasační stížností, avšak explicitně neuvedl žádný konkrétní zákonem předpokládaný stížnostní důvod. Z obsahu kasační stížnosti je nicméně zřejmé, že stěžovatelem je namítán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“), a to pro nesprávné posouzení procesní právní otázky nezbytnosti jeho kvalifikovaného zastoupení advokátem v řízení o shora uvedené žalobě. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je nicméně záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z http://www.nssoud.cz).

[4] V kasační stížnosti stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že k ochraně jeho práv není potřeba zastoupení advokátem. Zdůraznil, že ve všech řízeních, odkazovaných krajským soudem, nebylo doposud rozhodnuto a že Mgr. Ladislav Preclík, který mu byl v některých jiných řízeních ustanoven, není povinen poskytovat stěžovateli právní rady ve věcech, v nichž ustanoven nebyl. Stěžovatel v těchto sporech nezískal lepší právní vzdělání ani zkušenosti a předmětná žaloba obsahuje doslovně stejné náležitosti jako žaloby v řízeních, v nichž mu zástupce ustanoven byl. Současně s kasační stížností stěžovatel rovněž požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[5] Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti zcela ztotožnila s názorem krajského soudu.

[6] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 27. 10. 2017, č. j. 3 As 288/2017 – 13, návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti zamítl. Zdejší soud v řízení o kasačních stížnostech tohoto typu netrvá na jinak povinném zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s., které je obligatorní pouze v řízení o kasační stížnosti, jíž stěžovatel brojí proti rozhodnutí ve věci samé (v podrobnostech viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19. V posuzovaném případě tedy stěžovatel nebyl povinen být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem.

[7] Jádrem kasační stížnosti je námitka nesprávného posouzení nezbytnosti kvalifikovaného zastoupení stěžovatele advokátem v řízení o jím podané zásahové žalobě.

[8] Rozhodnutí o ustanovení zástupce je vázáno na splnění kumulativních podmínek uvedených v § 35 odst. 9 s. ř. s., dle kterého *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

[9] Stěžovatel v posuzovaném případě splňoval první podmínku vyhovění návrhu na ustanovení zástupce, která je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s., a to s ohledem na výrok I. napadeného usnesení, jímž krajský soud přiznal stěžovateli plné osvobození od soudních poplatků.

[10] Splnění podmínky druhé, tedy nezbytnosti kvalifikovaného právního zastoupení k ochraně práv stěžovatele, však krajský soud neshledal, jelikož ve skutkově i právně obdobných případech byl zástupce stěžovateli již ustanoven a žaloba stěžovatele obsahuje všechny zákonem předepsané formální náležitosti žaloby proti nezákonnému zásahu správního orgánu ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s., včetně podrobných žalobních bodů.

[11] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 15. 12. 2006, č. j. 8 As 60/2006 – 90, judikoval, že ustanoví-li soud účastníku řízení advokáta a v jiném, skutkově obdobném řízení a identické procesní situaci, přičemž témuž účastníku advokáta neustanoví, je třeba tento postup řádně a přesvědčivě odůvodnit. Ustanovení zástupce v jednom řízení tedy automaticky nevede k ustanovení zástupce v každém dalším obdobném řízení. Potřebnost ustanovení zástupce vždy závisí na konkrétních okolnostech každého případu. Soud v takových případech přihlíží zejména k osobním poměrům účastníka, formální a obsahové úrovni žaloby, složitosti věci a důležitosti sporu pro navrhovatele (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2013, č. j. 6 As 23/2013 – 9).

[12] Krajský soud v posuzovaném případě svůj postup řádně odůvodnil. Zdůraznil, že soudní řád správní v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánů neukládá účastníkům povinné zastoupení. Poukázal na to, že žaloba splňuje všechny zákonem vyžadované formální i obsahové náležitosti bez nutnosti jejího doplnění. Další skutečností, kterou krajský soud zohlednil, bylo, že stěžovatele v některých skutkově a právně obdobných věcech již zastupuje ustanovený advokát Mgr. Ladislav Preclík. Ze všech těchto důvodů byl proto krajský soud toho názoru, že stěžovatel v dané věci zjevně nabyl dostatečných zkušeností a znalostí, v problematice se orientuje již sám a také sám je proto schopen vystupovat v řízení.

[13] S tímto názorem krajského soudu se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Je přitom zřejmé, že účastník řízení může znalosti potřebné pro hájení svých práv nabýt i aktivní účastí v řízeních o jiných obdobných věcech (že se jedná o obdobné věci, stěžovatel nezpochybňuje). Pokud dále stěžovatel požívá právní pomoc ustanoveného zástupce v jiném skutkově i právně obdobném řízení, snižuje se logicky její nezbytnost pro řízení v další (této) věci. Stěžovatel tak může právní rady poskytnuté ustanoveným zástupcem a jiné výsledky jeho práce využít i v tomto řízení. V posuzovaném případě tedy ustanovení zástupce nebylo nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. K obdobnému závěru u stejného stěžovatele ostatně Nejvyšší správní soud dospěl i ve věci sp. zn. 1 As 256/2016, sp. zn. 4 As 204/2017 či 3 As 289/2017.

[14] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, zamítl ji podle ustanovení § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení platí, že nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o náklady žalované, v jejím případě nelze o procesní úspěšnosti vůbec hovořit, neboť napadeným usnesením krajského soudu

nebylo o jejích právech rozhodováno. I tak Nejvyššímu správnímu soudu ze spisu nevyplynuly žádné náklady žalované, které by v řízení o kasační stížnosti přesahovaly rámec její běžné administrativní činnosti a o jejichž náhradě by bylo třeba rozhodnout.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu